

Dikgetho hao tlohela mohiri wa hao

Itokisetse ho etsa dikgetho tsenang
le kutlwisiso mabapi le tjhelete ya hao

Ho tlohela mohiri wa hao?

E nngwe ya diqeto tsa bohlokwa tseo o hlokanang ho di etsa ke hore na o ka etsang ka dipolokelo tsa hao tsa ho beha meja fatshe tseo o nang ho tsona ho mohiri wa hao.

Bukaneng ena, re o bontsha dikgetho tsa hao le seo di se bolelang.

Nahana ka ho boloka dipolokelo tsa hao tsa ho beha meja fatshe di jetswe matsete (a paballo) e le hore di tswelle pele ho hola

O ka boloka dipolokelo tsa hao tsa ho beha meja fatshe di jetswe matsete ka ho di tlohela moo di leng teng kapa ka ho di fetisetsa letloleng le letjha ho fapana le ho di hula kontane ha o tsamaya ho mohiri wa hao.

Hobaneng o lokela ho tlohela dipolokelo tsa hao tsa ho beha meja fatshe di le matseteng

Batho ba fetang halofo ba behang meja fatshe ba tla lokela ho phela ka tjhelete e ka tlase ho R2 000 e le penshene, bakeng sa R10 000 e nngwe le e nngwe eo ba e amohetseng e le moputso pele ba beha meja fatshe..

Hobaneng setho se tlwaelehileng se ba boemong boo?

Ke haholo hobane ba hula dipolokelo tsa bona tse letloleng la dipolokelo ho fapana le ho di baballa ha ba tjhentjha mesebetsi.

Haeba o ne o amohela moputso wa

R10 000

ka kgwedi mme wa reka penshene e o fileng penshene ya

20%

ya moputso wa hao, penshene ya hao ya kgwedi le kgwedi e tla ba

R2 000

Na o ka kgona ho phela ka 20% ya moputso wa hao?

Mohlodi: Alexforbes

Hopola: Sepheo sa ho ba le dipolokelo tsa ho beha meja fatshe ke hore o be le tjhelete e lekaneng ho ka o phedisa ha o beha meja fatshe ho mohiri wa hao.

Dikgetho tsa hao tsa hore dipolokelo tsa hao tsa ho beha meja fatshe di dule di tsetetswe le ho netefatsa hore o na le tjhelete e lekaneng ho o phedisa kamora ho beha meja fatshe ke dife?

Tlohela tjhelete ya hao letloleng la hajwale

- ⊗ Haeba o kgetha kgetho ena, o ntse o ka fetisetsa tjhelete e feletseng ya dipolokelo tsa hao tsa ho beha meja fatshe ho letlole le leng, kapa wa hula tjhelete e le kontane, pele o beha meja fatshe. Leha ho le jwalo, pitsa ya ho beha meja fatshe ha e fumanehe kontane mme e ka fetiswa kapa ya etswa "annuitise" (ho latela molawana wa de minimis) ha o nehe beha meja fatshe.
- ⊗ O ke ke wa etsa kgulo ya tjhelete kontane pitseng ya hao e butswitseng haeba o etsa kgetho ena.
- ⊗ Tjhelete ya hao e tla dula pitseng tse tshwanang, ka boleng bo tshwanang dipolokelong tse arohaneng tsa dipolokelo, ho beha meja fatshe le tse butswitseng.
- ⊗ O tla ba le phihlello ho pitsa ya dipolokelo mme o ka etsa kgulo selemong ka seng sa lekgetho (la 1 Hlakubele - 28 Hlakola).
- ⊗ Pitsa ya hao ya dipolokelo e ke ke ya eketswa hobane ha o etse ditlatsetso tsa letho tse tswelang.
- ⊗ Ena ke kgetho ya tefiso e tlase.
- ⊗ O ke ke wa etsa ditlatsetso dife kapa dife tsa keketso ho efe kapa efe ya dipitsa tsena.
- ⊗ Tshireletso efe kapa efe ya kotsi eo o neng o na le yona pele o tlohela mohiri e tla emisa.

Ke lokela ho etsang ha ke etsa kgetho ee?

Ha ho letho. Dipolokelo tsa hao tsa ho beha meja fatshe di tla dula di le letloleng mme di ka tswela pele ho hola. Ena ke kgetho e bonolo le ya tefiso e tlase.

Phetisetso ya tjhelete ya hao letloleng la paballo

- ⊗ O ka etsa kgulo ya hang e sa fellang kapa e feletseng ho tswa pitseng e butswitseng ya letlole la paballo pele o beha meja fatshe.
- ⊗ O tla kgona ho fihlella pitsa ya dipolokelo hang selemong se seng le se seng sa lekgetho ha feela e le bonyane R2 000.
- ⊗ O ka fetisa ho tswa letloleng la paballo ho ya letloleng la mohiri wa kamoso.
- ⊗ O ke ke wa etsa ditlatsetso dife kapa dife tsa keketso.
- ⊗ Letlole la paballo la AFRIS le a fumaneha ho wena. Letlole lena le fana ka ditefiso tse tlase ho feta matlole a paballo a fumanehang ka kakaretso ho batho.
- ⊗ O ka fetisetsa letloleng la paballo haeba o sa batle ho qala ho lefuwa boemong boo empa o ke ke wa dumellwa ho etsa kgulo ya hang.

Phetisetso ya tjehele ya hao letloleng la anyuithi ya ho beha meja fatshe

- ⊗ Tjehele ya hao e tla fetisetswa ka boleng bo tshwanang pitseng ya dipolokelo, ho beha meja fatshe le tse butswitseng.
- ⊗ O ka fihlella tjehele e pitseng ya hao ya dipolokelo mme wa etsa kgulo e le nngwe selemong ka seng sa lekgetho (la 1 Hlakubele - 28 Hlakola) ha feela o na le tjehele e fetang R2000 hore o ka e hula.
- ⊗ O ka tlatsetsa ho fihla ho 27.5% ya lekgetho la hao le lefiswang lekgetho, ho fihla ho R430 000 ka selemo le ho fumana puseletso ya lekgetho bakeng sa tlatsetso.
- ⊗ Karolo ya nngwe borarong ya ditlatsetso tsa hao tse tswelang e tla ya pitseng ya dipolokelo le karolo ya nngwe borarong ya pitsa ya ho beha meja fatshe.
- ⊗ O ka nka karolo ya nngwe borarong ya pitsa ya hao e butswitseng, mme pitsa ya hao yohle ya dipolokelo e le kontane ha o beha meja fatshe.

Letlole la Anyuithi la Ho Beha Meja la AFRIS le a fumaneha ho wena. Letlole lena le fana ka ditefiso tse tlase ho feta matlole a anyuithi ya ho beha meja fatshe a fumanehang ka kakaretso ho batho.

- ⊗ O ke ke wa hula tjehele efe kapa efe e pitseng ya hao ya ho beha meja fatshe ha o tlohela mohiri wa hao. Tjehele yohle e tlameha ho sebediswa ho seta lekeno bakeng sa ha o behile meja fatshe.

Fetisetsa tjehele ya hao ho letlole la mohiri wa hao e motjha

- ⊗ O ka hula karolo kapa dipolokelo tsohle tsa hao pitseng ya dipolokelo kontane le ho fetisetsa balanse letloleng la mohiri wa hao e motjha.
- ⊗ O ka fihlella pitsa ya dipolokelo tsa hao letloleng la mohiri wa hao e motjha hang selemong se seng le se seng sa lekgetho.
- ⊗ Chelete ea hau ea penshene ha e fumanehe hore e nkuoe ka chelete 'me e tlameha ho fetisetsoa.
- ⊗ Hape o ka nka pitsa e butswitseng feela e le kontane ha o itokolla mosebetsing kapa o nyaolwa.
- ⊗ O ke ke wa hula tjehele efe kapa efe e pitseng ya hao ya ho beha meja fatshe ha o tlohela mohiri wa hao. Tjehele yohle e tlameha ho sebediswa ho seta lekeno bakeng sa ha o behile meja fatshe.

TEMOSO:

1. O ka nna wa lokela ho lefa lekgetho tjeheteng e kontane eo o e hulang dipolokelong tsa hao tsa ho beha meja fatshe.
2. Ha o lefe lekgetho tjeheteng eo o e fetisetsang letloleng lefe kapa lefe le leng.
3. Moeletsi wa hao wa tsa ditjehele a ka hlalosa melawana ena e metjha e sebetsang bakeng sa dipolokelo tsa hao tsa ho beha meja fatshe, haeba o fallela kantele ho naha kamora la 1 Hlakubele 2021.1 March 2021.

Bua le moeletsi wa hao wa tsa ditjehele ho o thusa ho sekaseka dikgetho tsa hao. Bakeng sa dikeletso tsa tsa ditjehele ikopanye le Setsi sa My Money Matters: **Mohala:** 0860 000 381 | **Imeile:** mymoneymatters@alexforbes.com

Kopana le Jackie

Jackie o dilemo tse 25 mme o amohela moputso wa R350 000 ka selemo mme Sekgahla sa tlatsetso ke 15%
Ha ho pitsa e butswitseng

Ha re shebe ka moo dikgetho tsa Jackie, ha a ntse a sebetsa, di amang diphetho tsa hae tsa ho beha meja fatshe.

Sekoloto le yunivesithi

Jackie ha a na pitsa e butswitseng hobane o qadile ditlatsetso ho letlole la ho beha meja fatshe kamora la 1 Lwetse 2024. Jackie o batla ho lefa sekoloto sa hae mme a boloke tjehele bakeng sa thuto e phahameng ya ngwana wa hae nakong ya dilemo tse 18 tse tlang.

Bakeng sa thuto ya moradi wa hae Jackie o boloka 1% ka hodimo bakeng sa letlole la hae la ho beha meja fatshe e leng R292 feela ka kgwedi.

Sena se dumella Jackie hore a hule pitseng ya hae ya dipolokelo ha a hloka jwalo kamoso. Tefo ena ya tlatsetso e arolwa ka hore nngwe borarong ya pitsa ya dipolokelo le karolo ya pedi borarong ya pitsa ya ho beha meja fatshe.

Jackie o fihlella dipakane tsa hae ka:

- Ho tswela pele ho lefa ditefo tsa hae tsa kgwedi le kgwedi, ebe o hula tjehele ya hae tsa pitseng ya dipolokelo nako ya dilemo tse pedi ho fokotsa balanse ya hae ya sekoloto kapele ka moo ho ka kgonehang.
- Selemong sa boraro, Jackie o hloka feela ho hula karolo ya tjehele e pitseng ya dipolokelo ho lefa sekoloto sa hae.

Leha a hula tjehele pitseng ya dipolokelo ya hae ho lefa sekoloto sa hae le thuto ya moradi wa hae, ditebello tsa ho beha meja fatshe tsa Jackie di dutse di sa ntse di tshepisa, mme o tla ba le tjehele e lekaneng ho lefella ho ka bang 70% ya tjehele ya hae ya pele ho ho beha meja fatshe ha a beha meja fatshe.

O hula 100% ya pitsa ya dipolokelo ya hae selemo le selemo

Jackie o hula tjehele yohle e pitseng ya dipolokelo ya hae selemo se seng le se seng. Jackie a ke ke a kgona ho nka tjehele ya letho dipolokelong tsa hae tsa ho beha meja fatshe e le kontane.

Jackie o tla beha meja fatshe ka 50% ya moputso wa hae wa bofelo feela. Ho utlwisisa hore diqeto tsa hae di ama diphetho tsa hae tsa ho beha meja fatshe jwang ho bolela hore a ka etsa diqeto tse nang le lesedi ho eketsehileng.

Dinoutsu:

- a) Pitsa e butswitseng ha e a kenngwa mohlaleng ona o bontshitsweng ka mabaka a latelang:
- b) Mehlala e thehilwe hodima dikakanyo mme e etseditswe merero ya dipontsho feela.
- c) Ditho tse kenelang matlole ho tloha ka la 1 Lwetse ho ya pele di ke ke tsa ba le pitsa e butswitseng.
- d) Ditho tseo hajwale di nang le pitsa e butswitseng di eletswe ho se ntsho tjehele yohle pele ba beha meja fatshe.

O hloka thuso?

O mong wa melemo e meholo ya ho amahangwa le Alexforbes ke ho ba le phihlelo ho dikeletso. Haeba o batla ho tshohla dikgetho tsa hao kapa o hloka tlhahisoleseding e eketsehileng, ka kopo ikopanye le rona.

Setsi sa My Money Matters

0860 000 381

mymoneymatters@alexforbes.com

Kopana le Shivesh

Shivesh o dilemo di 45
O amohela R450 000 ka selemo
Sekgahla sa tlatsetso ke 15%
Pitsa e butswitseng ke
R1 030 000
Dilemo tsa ho beha meja fatshe
ke dilemo tse 63

Ha re shebe ka moo dikgetho tsa Shivesh, ha a ntse a sebetsa, di amang diphetho tsa hae tsa ho beha meja fatshe.

Shivesh - Boikgulo ba ka nako tse ding bakeng sa maemo a tshohanyetso

Shivesh ha a hule tjehele ya letho ho tswa pitseng ya hae e butswitseng, empa o ntsha tjehele pitseng ya hae ya dipolokelo bakeng sa maemo a tshohanyetso ka dinako tsena bophelong ba hae:

- Ha a le dilemo tse 45 - R50 000
- Ha a le dilemo tse 50 - R150 000
- AHa a le dilemo tse 55 - R100 000

Shivesh o tla beha meja fatshe ka 57% ya moputso wa hae wa bofelo. A ka ntlafatsa diphetho tsa hae tsa ho beha meja fatshe ka ho eketsa sekgahla sa hae sa tlatsetso kapa ho boloka haholwanyane ka Ditlatsetso tsa Keketso tsa Boikgethelo (Additional voluntary contribution (AVC)). Kgetho ena e o dumella ho boloka boleng bo qaqisitsweng ba diranta ba phesente.

Ha ho dikgulo ho hang

Shivesh does not withdraw any of his retirement savings whilst working.

Shivesh ha a etse dikgulo tsa letho dipolokelong tsa hae tsa ho beha meja fatshe ha a ntse a sebetsa.

Dinoutsu:

- Mohlala o thehilwe hodima dikakanyo mme e etseditswe merero ya dipontsho feela.
- Ditho tse kenelang matlole ho tloha ka la 1 Lwetse ho ya pele di ke ke tsa ba le pitsa e butswitseng.
- Ditho tseo hajwale di nang le pitsa e butswitseng di eletswa ho se ntshe tjehele yohle pele ba beha meja fatshe.

Your savings pot holds immense potential. By thinking differently about your savings pot and being responsible about your retirement savings you can use your savings pot wisely. This will allow you to address immediate financial needs while ensuring a comfortable retirement stays within reach. It puts you in control of your future.

Need help?

One of the great benefits of being connected with Alexforbes is having access to advice. If you'd like to discuss your options or need more information, please contact us.

My Money Matters Centre
0860 000 381
mymoneymatters@alexforbes.com

Ke eng hape seo o hlokang ho se tseba

Haeba o etsa qeto ya ho hula dipolokelo tsa hao tsa ho beha meja fatshe kontane, ho fapana le ho di boloka di le matseteng, sena ke ka moo o ka lefisiwang lekgetho ka teng (Ho ipapisitswe le molao ka Lwetse 2024).

Nakong ea bophelo ba hau, u ka nka kakaretso ea R550 000 ea polokelo ea hau ea penshene ntle le ho lefella lekhetho ha u tlohela mosebetsi. Leha ho le jwalo, ditjhelete tsohle tseo o di hulang pitseng ya hao e butswitseng, kontane (tse fetang R25 500) pele o beha meja fatshe di tla fokotsa tjhelete ena.¹

Dikgulo tse tswang pitseng ya hao ya dipolokelo pele o beha meja fatshe ha di fokotse tjhelete e R550 000 e sa lefisiwang lekgetho ha o beha meja fatshe. Dikgulo tsa pitseng ya dipolokelo di lefiswa lekgetho ka sekgahla se tlase, jwalo ka ha ho lefiswa lekgetho moputsong wa hao.

Haeba o itokolla mosebetsing mme o nka tjhelete ya hao ho tswa pitseng ya hao e butswitseng	
O nka bokae	Sekgahla sa lekgetho
R1 – R27 500	0% ya tjhelete e kontane e nkuwang
R27 501 – R726 000	18% ya tjhelete e kontane e nkuwang e ka hodimo ho R27 500
R726 001 – R1 089 0000	R125 730 + 27% ya tjhelete e kontane e nkuwang e ka hodimo ho R726 000
R1 089 001 and above	R223 740 + 36% ya tjhelete e kontane e nkuwang e ka hodimo ho R1 089 000
Haeba o beha meja fatshe ²	
O nka bokae	Sekgahla sa lekgetho
R1 – R550 000	0% ya tjhelete e kontane e nkuwang
R550 001 – R770 000	18% ya tjhelete e kontane e nkuwang e ka hodimo ho R550 000
R770 001 – R1 155 000	R39 600 + 27% ya tjhelete e kontane e nkuwang e ka hodimo ho R770 000
R1 155 001 le ka hodimo	R143 550 + 36% ya tjhelete e kontane e nkuwang e ka hodimo ho R1 155 000

Ditefiso le ditefello

Hangata re fumana dipotso tse mabapi le ditefiso. Mefuta e latelang ya ditefiso e ka ama dipolokelo tsa hao tsa ho beha meja fatshe:

Ditefiso tsa tsamaiso

Tsena ke ditefiso tse lefuwang ho motsamaisi wa letlole. Ditefiso di sebetswa le ho hulwa kgwedi le kgwedi ho tswa matseteng a hao.

Ditefiso tsa batsamaisi ba matsete

Tsena ke ditefiso le difetello tsa baokamedi ba dipotefolio tsa matsete. Di tekilwe maqepheng a dinnete tsa letlole tsa potefolio ka nngwe mme di ka fetoha nako le nako.

Boikgulo bo Pitsa ya Dipolokelo

Haeba o nka tjhelete e kontane ho tswa pitseng ya dipolokelo ya hao o tla lefa tefiso ya 2% ya tjhelete eo o e nkileng ka moedi wa bonyane ba R100 le o hodimodimo wa R600

Value-added tax (VAT) e tla kopanyeletswa moo ho lokelang.

Haeba o na le moeletsu wa ditjhelete, ditefiso tse latelang di ka lefiswa:

Tefiso ya qalo ya dikeletso

Tsena ke dikeletso tse qalang tseo moeletsu wa hao wa tsa ditjhelete a o fang tsona. Ke phesente ya tjhelete eo o e jetseng matsete mme phesente ya nnete e dumellanwa dipakeng tsa hao le moeletsu wa hao wa ditjhelete.

Tefiso ya selemo le selemo ya dikeletso

Ena e hulwa kgwedi le kgwedi matseteng a hao. Tefiso ena ke phesente e dumellanweng dipakeng tsa hao le moeletsu wa hao.

1. Tjhelete eo o ka e nkang kontane e sa lefisiwang lekgetho e ipapisitse le hore o entse dikgulo tse kae pele ho mona ho tswa matloleng a hao a ho beha meja fatshe.

Dikeletso tsa bohlokwa

Hobane jwale o tlohela mosebetsi wa hao, o ka nna wa nahana botjha ka dintho tse ngata ho kenyeletswa hore o ka fumana molemo haholwanyane jwang ka tjehele ya hao. Dikeletso tse mmalwa ke tsena:

- ⌵ Boloka dipolokelo tsa hao tsa ho beha meja fatshe tsa hao di jetswe matsete nako yohle ha o kgona e le hore di tswelle pele ho hola.
- ⌵ Dikgulo tse tswang pitseng ya hao ya dipolokelo pele o beha meja fatshe ha di fokotse R550 000 e sa lefisweng lekgetho.
- ⌵ Dikgulo tsa pitseng ya dipolokelo di lefiswa lekgetho ka sekgahla se tlase, jwalo ka ha ho lefiswa lekgetho moputsong wa hao.
- ⌵ Kopanya dipolokelo tsa hao tsa ho beha meja fatshe nqa e le nngwe ho nolofatsa bophelo ba hao mme o lefe ditefiso tse tlase mohlomong. Etsa diqeto tse o loketseng.
- ⌵ Boloka tjehele e ngata ka moo o ka kgonang kgwedi le kgwedi bakeng sa dipakane tsa hao, ho kenyeletswa ho beha meja fatshe.
- ⌵ Etsa bonnete ba hore o itokiseditse maemo a tshohanyetso ka ho ba le dipolokelo kapa inshoreense e lekaneng.
- ⌵ Laola sekoloto sa hao hore o se ke wa imelwa ke dikoloto. Haeba o na le sekoloto se sengata haholo, fumana thuso.
- ⌵ Bua le moeletsu wa tsa ditjhelele ho o thusa ho hlophisa ditlhoko tsa hao tsa ditjhelele le ho etsa qeto ya hore ke dife tse o loketseng.

Ikopanye le rona

Dipotso tse mabapi le letlole la hao la ho beha meja fatshe

Nomoro ya Boikopanyo le Ditlelaente

Mohala: 0860 100 333

Imeile: admin@alexforbes.com

Ho ipapisitse le maemo a hao a botho (keletso):

Setsi sa My Money Matters

Mohala: 0860 000 381

Imeile: mymoneymatters@alexforbes.com

Skena mona

Tokomane ena e reretswe hoba keletso feela. Haeba ho na le diphapano tokomaneng ena le sehlahiswa sefe kapa kapa sefe kapa dikonteraka tsa tshebeletso kapa melawaneng, dikonteraka kapa melawana di tla sebetsa kamehla. Alexforbes Financial Services ke mofani wa ditshebeletso tsa ditjhelele ya fuweng laensense (FSP 1177). Tlhahisoleseding e tokomaneng ena ke thepa ya Alexforbes. Ha o a lokela ho e kopitsa, ho e hasanya kapa ho fetola karolo efe kapa efe ya tokomane ena ntle le tumello e hlakileng ya mongolo ya Alexforbes.

